

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ
ВАНЮ ПРАВИ ДУВАР

chitanka.info

Двама го зидат дуvara — Митьо и Ваню. Горe-долу на едни години са и двамата. Митьо е с буйни засивели коси, а Ваню — с пооредели жълтеникави фъндъци. Майсторът е Ваню, а Митьо му носи хоросан и се учи да гради.

— Камъкът трябва да легне, не го оставяй клекнал. Сто години да клечиш, знаеш ли какво е? — говори Ваню.

— Ти пък... сто години! — не вярва Митьо.

— Щом е с хоросан — може и повече да издържи. Ти видял ли си дуварите на Асеновата крепост? И знаеш ли на колко са години? Няколкостотин! Хоросанът вика на камъка: „Ти дръж десет години, а за останалите хилядо е моя работа!“ Затова мазилото няма да се жали! — изсипва Ваню кофата с хоросана, разстила го, заглажда го и се навежда, за да отбере нови „кюшелия“ камъни. Търси дълго, преценява ги, избира един и го намества. След това без никаква нужда го удря три-четири пъти с чука, като да го заковава.

— Спокойна е земята зад дуvara. Туй е от дуvara ползата! — продължава Ваню да си говори, докато нарежда следващия камък. — Затова му и викат „подпорен зид“. Подпира земята. Крепи я, та е нужно да е малко „лизнат“. Искам да кажа — наклонен... Дай вар! — съкращава майсторът урока и грабва един, сякаш премерен камък.

— Тоя като че сам ти влезе в ръцете! — възхищава му се Митьо и сипва хоросан върху градежа направо с лопатата.

— Трябва така да я докараш, че сами да ти влизат в ръцете... Тогава можеш да се кажеш майстор — продължава преподаването Ваню. — Моят майстор като ме учеше, не ми даде чук. „Ще свикнеш, вика, да познаваш камъните. Няма да ги чукаш и разваляш. Всеки камък става за някъде, мурафетът е да му се намери мястото...“ Така ми казва и ми не дава чука, а като нямаш чук в ръцете — какво ще правиш? Ще се мъчиш хубаво да гледаш и да преценяваш кой камък за къде става. Без чук — обиграва се окото. С чук и баба знае: пата-кюта, оттук-оттам, и пак се не знае дали с чукането ще поправиш камъка или ще го раздробиш и развалиш... Освен дето се млатиш и сила губиш... Та ти казвам, остави ме тоя майстор мой три години без никакъв чук. Затова ти казвам да караш и ти без чук!... А сега — тичай за вар! — стряска Ваню зазяпалия се в него Митьо.

Митьо, с мечешката си походка, тръгва. Ваню вади отвеса от набъбналия с клечки и канапи панталонен джоб, премерва току-що

сложения камък и слага отвеса обратно в джоба.

— Окото си е око, ала това железце по си го бива от окото! — говори Ваню повече на себе си и неочаквано забелязал моето присъствие, обръща се към мене:

— Така ли е, шефе?

— Тъй е — съгласявам се и поглеждам към смъкналите се Ванюви панталони в очакване аха-а — съвсем да паднат.

— Що си не купиш едни тиранти? — подсещам го аз.

— Ти видял ли си дюлгерин с тиранти? — гледа ме Ваню с едно око притворено, а с другото развеселено, готов да прихне... — Тия двете кълки за какво ми са? — попипва се той за кръста, — ако едни дочени панталони не могат да запрат? Ва-ар! — провиква се той, забелязал, че Митьо се мъчи да запали нова папироса.

— Градиш ли, няма да пушиш! — сърди се Ваню, когато Митьо се връща с пълните кофи.

— Защо? — възразява Митьо.

— Дувара ми ще окадиш! Затуй! Сипи вар! — слага Ваньо капак на спора и продължава да нарежда камъните.

Докато той гради, аз се замислям върху неговите думи. Където и да ровнеш край нашето село, все на дувари ще се натъкнеш. Нивите са все на стръмни места, почвата им е тънка, дъждовете лесно я отмиват, затова нашият балканджия все ги е подзигдал и подграждал, да се държат. Затова склонността към зидане е в кръвчицата на всяко дете, родено в балкана. Ето го и Ваньо — зряло мъжище, яко, може да извади къде по-голяма надница в бетонджийската бригада, но той предпочита да гради дувари, а след това да им се радва. Радва им се като на дете: отдалечава се малко от дувара, любува му се, връща се към него, почуква някое стърчащо вироглаво камъче и пак отстъпва. Лицето му засиява, бръчките му се отпускат и той изглежда странно подмладен. После отбира нови камъни, реди ги, отстранява се, за да погледне захапват ли се или не, и се връща да ги размести.

— Защо ги бараш? Беха си добре! — решава Митьо да се намеси и да поядоса малко Ваньо, но майсторът продължава работата спокоен, съсредоточен.

— Всеки камък, бай приятелю, си има лице и задник! — обръща се той отново към Митя, след като е наместил камъка и го е чукнал според обичая си два-три пъти с токмака. — А ти като не можеш да

различиш кое му е лицето и кое задника — по̀ е хубаво да си мълчиш! Камъкът трябва да се слага винаги тъй, че лицето му да е отпред. Ако си майстор, искам да кажа, де. Ако не си — можеш да си го слагаш, както искаш! — добавя кротичко Ваню, вади отвеса и внимателно започва да премерва дали камъкът е легнал добре.

Митьо загасява цигарата и започва да носи по-отбрани камъни. Млъкнал е, което означава, че се е ядосал. А Ваню слага камък връз камък, замазва, попълва с дребни парчета дупките и рунтавият селски зид все повече се очертава, забил здраво темели в земята, леко понавел се към яра, който ще трябва сто години да подпира.

Премерил с отвеса последния камък, Ваню отстъпва две крачки назад и преценява как е. Отпуснал широките си попукани ръце, забравил смъкналите се отново дочени панталони, като че израснал от земята, корав и грапав като нея, той се любува миг или два на изграденото, но се досеща, че не е сам и сепва Митьо с нова команда:

— Давай вар!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.